

Az EDITIO MUSICA BUDAPEST 2013 – kiadásában megjelent emlékkönyv szerzői:

ALMÁSI ISTVÁN, BERLÁSZ MELINDA, BÓNIS FERENC,
BORONKAY ANTAL, GILBERT DE GREEVE, ECKHARDT MÁRIA,
EŐSZE LÁSZLÓ, ITTZÉS MIHÁLY, SZABÓ MIKLÓS,
SZŐNYI ERZSÉBET, SZŐNYINÉ SZERZŐ KATALIN, TÓTHPÁL JÓZSEF

*

Az Eősze-emlékkönyvet ITTZÉS MIHÁLY, a kötet szerkesztője mutatta be. A jelenlévők megkapták a könyvet, amit a szerző dedikációja tett még értékesebbé.

Köszöntések, és a befejezésül rendezett fogadás közvetlen baráti beszélgetései hozzájárultak, hogy emlékezetessé tegyék a megjelentek számára, az Eősze László tiszteletére rendezett konferenciát.

M.N-N K

Az ismeretlen Sgambati az előadó szemszögéből

Dr. Eősze László 90. születésnapja tiszteletére rendezett egész napos konferencián hangzott el *Eckhardt Mária* előadása *Giovanni Sgambatiról*, Liszt legkedvesebb és legtehetségesebb olasz tanítványáról.

A téma többszörösen is kapcsolódott az ünnepelthez: Eősze László kutatásának köszönhetően sikerült számos eredeti Liszt kéziratot, fotót és kottát megszerezni a magyar állam számára, ill. Keresztury Dezső által megvásárolni a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetének. A családi Sgambati gyűjteményből származó 75 dokumentumhoz csatlakozott Eckhardt Mária előadása a budapesti Liszt hagyományokban található Sgambati művekről.

Nem gondoltam volna ez év júniusában Prágában, miközben Sass Sylviával sétáltam, hogy beszélgetésünknek hamarosan szerves folytatása lesz. A római Dante-termet emlegettük, ahol 1866-ban Sgambati vezényletével bemutatták többek között Liszt Dante szimfóniáját. „A Sala Dante” ma már nem létezik olyan formában, mint Liszt idején, de most is a Palazzo Poli emeletén található: a Trevi kút szemközti része közös a palota egyik oldalfalával. (Idén a Római Balassi Intézet is kapott meghívást, Sass Sylvia növendékei adtak itt nagyszerű Verdi hangversenyt a bicentenárium alkalmából.) Csak a Liszt szakirodalomból ismerem Sgambatit, de ezt megelőzően soha senkitől nem hallottam nevét.

Pár nappal később felhívott Eckhardt Mária, s megkérdezte, lenne-e kedvem a novemberi konferencián pár művel illusztrálni a budapesti Sgambati gyűjteményről szóló előadását. Mondanom sem kell, mily nagy öröömre szolgált a felkérés. Nemcsak betekinhettem Liszt hagyatékába, hanem kézhez is vehettem a zongorakottákat és a dalokat! Teljesen szabad kezet kaptam, mely darabokat választom a 2 etűd, a Gavotte, a Notturmo és a 8 karakterdarabot tartalmazó Album – „Repülő levelek” alcímmel – illetve a 4 dal közül. Mivel Magyarországon egyáltalán nem ismert Sgambati, a hagyatékban fellelhető szerzeményein keresztül próbáltam belelátni életművébe.

Első benyomásom az volt, látszik, hogy a zeneszerző Sgambati első-sorban zongorista, mivel művei nagyon hangszerszerűek. Valószínűleg nagy keze lehetett, mert dús akkordjait igen gyakran tágfekvésben írja. Muzsikája sokszor virtuozitást igényel, de mégsem üres szalonzene.

Szinte mindenütt az olasz melódia uralkodik nála. Dallamszerkesztése változatos és igen szövevényes, Schumannra emlékeztet: néha szopránfekvésben, illetve a basszusban, de leggyakrabban megosztva a két kézben, középen találjuk a kiemelendő melódiát. Néha Brahms jutott eszembe, bár Sgambati nem oly borongós, s általában nem meditatív. Egyszerűen csak áradnak sorai.

Liszt hatását nem lehet közvetlenül észrevenni, kivéve annyit, hogy Sgambati is szeret mollbeli akkordokat dúr tonalitásba belecsempészni. Modalításra utaló példát az általam megismert művekben nem találtam. Ami számomra furcsa, hogy több helyen fel lehet fedezni Sgambatinál egy-egy erőltetett modulációt, s ezeket érintetlenül hagyta Mestere. Talán azért, mert növendékét a 30 év korkülönbség ellenére is kollégaként tisztelte? Kizárólag a dalokban él azzal az eszközzel, amit Liszt is többször alkalmaz: ütemeken keresztül, minden kíséret nélkül egyedül hangja az énekes szólistát.

Formailag is hagyományosnak mondható: nagyon gyakran visszatér darabjaiban az első rész, természetesen némi variánssal (pl. a dalok szövegében szótagszámbeli változás miatt, vagy visszatéréskor a kíséretben a kezdeti tömör akkordok helyett virtuóz felbontásokat használ.)

Ha röviden kellene jellemeznem Sgambatit, azt mondanám: tipikusan romantikus szerző, stílusa olyan, mint kora építészete, eklektikus.

Zenéje könnyen befogadható, jól játszható, ezért nagyon örülnék, ha mielőbb elhangozhatnának szóló- és kamaraművei, pl. két zongoraötöse, dalai, szimfóniája stb. magyarországi koncertpódiumokon is.

Nagy Márta

Eckhardt Mária előadása megtalálható az ÉLET ÉS MŰ című, most megjelent Eősze Lászlóról szóló antológiában. Editio Musica Budapest 2013.